

VALÓS TÉRBEN – AZ ONLINE TÉRÉRT

Networkshop 31: országos konferencia

2022. április 20–22.
Debreceni Egyetem

Szerkesztette: Tick József, Kokas Károly, Holl András

HUNGARNET Egyesület
Budapest, 2022

A kötet megjelenését támogatta az
Energiaügyi Minisztérium

Szerkesztette: Tick József, Kokas Károly, Holl András

Tipográfia és tördelés: Vas Viktória

Workshop

2022. április 20–22. Debreceni Egyetem, konferencia előadásainak közleményei

ISBN 978-615-82243-0-7

DOI: [10.31915/NWS.2022](https://doi.org/10.31915/NWS.2022)

Kiadja a HUNGARNET Egyesület
az MTA Könyvtár és Információs Központ közreműködésével
Budapest
2022

Borítókép: [freepik.com](https://www.freepik.com)

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó	5
Lencsés Ákos: A nyílt tudomány pénzügyi vonatkozásai	7
Farkas Katalin: Centenáriumi média-adattár és virtuális kiállítás létrehozásának tanulságai az SZTE Klebelsberg Könyvtárban	13
Bódog András: A nyílt archívumi információs rendszer (OAIS) szabványának honosítása.....	20
Perlaki Attila: Oktatást segítő gamifikációs alkalmazások, mint szakdolgozati témák	27
Csapó Noémi – Dani Erzsébet: APPropó fejlődés – A Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár mobilapplikációja.....	32
Simon András: Integrált könyvtári rendszerek tranzakciós rekordjainak vizsgálata, a könyvtári állomány digitalizálásának tervezésekor.....	41
Németh Márton: Az OSZK Webarchívum nemzetközi kapcsolatai.....	58
Antal Péter: A mesterséges intelligencia kihívásai a XXI. század társadalmára	70
Hajdu Csaba – Szilágyi Zoltán: Modern robotikai technológiai ismeretek oktatása „Teljes spektrumú” oktatási módszerrel	77
T. Nagy László – Boda István Károly – Tóth Erzsébet: E-tananyagfejlesztés virtuális 3D környezetben.....	84
Palencsárné Kasza Marianna: Digitális átállás – Minőség – lehetőségek az EQAVET terén.....	92
Nagy Gyula: Nemzetközi kitekintés a felsőoktatási könyvtárak világára: a EUGLOH könyvtári workshopja	99
Babocsay Gergely: Az európai természettudományi gyűjtemények digitális integrációja: határ a csillagos ég.....	108
Somorjai Noémi: Egyenlőtlenségek a tudományos kutatás területén. Az amatőr kutatók szerepe	114
Molnár Dániel – Dani Erzsébet: Robotok a könyvtárban: Hogyan válhat a robotika a könyvtári mindennapok részévé?	122
Horváthné Felföldi Helga: Digitalizáció a szakképzésben. A Szakmajegyzékben szereplő szakmák digitáliskompetencia jártassági szintjeinek felülvizsgálata	130
Kalcsó Gyula: Ne csak útra csomagoljunk! Miért fontos a csomagolás a digitális megőrzésben?	138
Karsa Zoltán István – Szeberényi Imre: A CIRCLE felhő elmúlt évtizede	146
Bobák Barbara – Kasza Péter: Az MI lehetőségei a kora újkori filológiában: Johannes Michael Brutus <i>Rerum Ungaricarum</i> libri kéziratának digitális kiadása (esettanulmány)	154
Egyed-Gergely Júlia – Vajda Róza, Gárdos Judit – Horváth Anna – Meiszterics Enikő – Micsik András – Martin Dániel – Marx Attila – Pataki Balázs – Siket Melinda: Szociológia, kutatási adatok, mesterséges intelligencia: lehetőségek és tapasztalatok	161
Szemes Botond – Bajzát Tímea – Fellegi Zsófia – Kundráth Péter – Horváth Péter – Indig Balázs – Dióssy Anna – Hegedüs Fanni – Pantyelejev Natali – Sziráki Sarolta – Vida Bence – Kalmár Balázs – Palkó Gábor: Az ELTE Drámakorpuszának létrehozása és lehetőségei.....	170

Sebestyén Ádám: Az ELTEdata szemantikus adatbázis legújabb fejlesztései.....	179
Szlamka Erzsébet: Új trendek a tanulási eredmények tanúsításában	185
Tóth Máté – Héjja Balázs: Webshop indítása közkönyvtári környezetben.....	192
Etlinger Mihály – Hernády Judit: A kiadás hagyatéka / a hagyatéka kiadása: A Régi Magyar Költők Tárának hálózati kiadásáról.....	199
Varga Emese – Makkai T. Csilla: „Ki a fenének kell collstok?” A digitális szöveg rejtett mértékegységei	204
Dobás Kata – Fazekas Júlia: ITIdata – Egy irodalmi adatbázis fejlesztése Wikibase alapon és ennek hasznosítása Kosztolányi Dezső forrásjegyzékénél	211
Sörény Edina: Kézai Simon Program – digitális családi fotóarchívum.....	219
Fülöp Tiffany – Molnár Tamás – Hoczopán Szabolcs: Open Monograph Press e-könyvplatform a Szegedi Tudományegyetemen	227
Palkó Gábor: Mesterséges intelligencia, digitális bölcsészet, kulturális örökség: trendek és eredmények.....	235
Pergéné Szabó Enikő – Bátfai Mária Erika: A tudományos publikálás támogatása a Debreceni Egyetemi és Nemzeti Könyvtárban	241
Csirmazné Rezi Éva: Nemzetközi kiadványazonosítók és kötelempéldányok kezelése az OSZK OKP (Országos Könyvtári Platform) rendszerében	250
Alföldi István – Dióssy Anna Laura: Digitálisan született kutatási anyagok megőrzése: a relációs adatbázis mint born-digital objektum	262
Fekete Norbert: HTR-modellépítés és kézírásfelismerés nagyméretű, többszerzős szövegtörzsen. A Transkribus alkalmazása az Arany János hivatali iratokon.....	271
Horváth Péter – Kundráth Péter – Palkó Gábor: ELTE Népdalkorpusz – magyar népdalok gépileg annotált adatbázisa	276
Nagy György: IKT eszközök alkalmazása az alsó tagozatos környezetismeret órákon.....	284
Köpösdí Zsuzsa – Molnár Tamás: Multimédiás, interaktív és adaptív tananyagok létrehozásának lehetőségei H5P keretrendszerrel	289
Jankó Tamás: Munka 4.0 – Ipar 4.0 – Szakképzés 4.0 – : A digitális kompetencia jövőbeni fejlesztési útjai	296
Békésiné Bognár Noémi Erika – Nagy Andor: Megújuló könyvtári statisztika: az egységes adatstruktúra és a korszerű megjelenítés kialakításának útján	304
Bolya Máttyás: Kézírtos dallamlejegyzések feldolgozása MI-vel támogatott digitális környezetben	310
Maróthy Szilvia – Seláf Levente – Vigyikán Villó: Régi magyar verskorpusz összeállítása stilometriai és számítógépes metrikai kutatásokhoz	324
Szűcs Kata Ágnes: Kézírtos források transzformációinak lehetőségei a közgyűjteményekben.....	330
Fellegi Zsófia: A digitális filológia infrastruktúrái. A DigiPhil megújulásáról.	338
Mihály Eszter: Mi az a dHUpla? A Digitális Bölcsészeti Platform bemutatása.....	345
Nemeskey Dávid Márk – Palkó Gábor: Szemantikus névelém-azonosítás magyar nyelvű szövegeken (a HuWikifier bemutatása)	359

Centenáriumi média-adattár és virtuális kiállítás létrehozásának tanulságai az SZTE Klebelsberg Könyvtárban¹

Farkas Katalin

Szegedi Tudományegyetem Klebelsberg Kuno Könyvtár (Szeged)

Katalin.Farkas@ek.szte.hu

SZTE Klebelsberg Library has been using the OMEKA Classic software and its extensions, which is the basis of the SZTE Klebelsberg Library's Picture Library and Media Library, since 2019. On the occasion of the centenary of the University of Szeged and its library, a centenary selection was created to present the ownership marks, entries and objects in the documents and collections of the library. The repository is hosted on the OMEKA platform, which will also be the subject of a virtual exhibition to be created using this software to promote it to users. The study will follow the workflow and present the issues, opportunities and solutions that have arisen along the way.

Keywords: history of the university, history of the library, ownership marks and recommendations, OMEKA Classic software, centenary database, virtual exhibition,

Bevezetés

Az SZTE Klebelsberg Könyvtár Képtár és Médiatéka alapjául szolgáló OMEKA Classic szoftvert és bővítményeit² 2019 óta használja az SZTE Klebelsberg Könyvtár. A Szegedi Tudományegyetem és könyvtárának száz éves fennállása alkalmából a bibliotéka dokumentumaiban található tulajdonjegyek, bejegyzések, illetve a gyűjteményben található tárgyak bemutatására centenáriumi válogatás készült. Az adattár az OMEKA felületén található, melyet szintén e szoftver segítségével létrehozandó virtuális kiállítás igyekszik népszerűsíteni a felhasználók körében. A tanulmány a munkafolyamatot követi végig és a közben felmerülő kérdéseket, lehetőségeket és megoldásokat mutatja be.

1. Egyetemtörténet – könyvtártörténet

Az 1872-ben Kolozsváron alapított 1881-től Kolozsvári Magyar Királyi „Ferencz József” Tudomány-egyetem a trianoni békeszerződés következtében 1921-ben Szegeden telepedett le.³ Az újonnan épült egyetemi épületek és teljes felszerelésük a menekülés következtében Kolozsváron maradt, ezért Szegeden az újrakezdés a teljes egyetemi infrastruktúra újraépítését és felszerelését jelentette. A kényszerű változás Korb Flóris

1 Az adattár és virtuális kiállítás létrehozását dr. Kámán-Gausz Ildikó és Farkas Katalin az SZTE Klebelsberg Könyvtár Különgyűjteményi Osztály könyvtárosai végezték. Dr. Kámán-Gausz Ildikó a tanulmány megjelenése idején az Szegedi Egyetemi Levéltár munkatársa. Munkájukat Nagy Dóra az SZTE Klebelsberg Könyvtár Tartalomszolgáltatási Osztályának csoportvezetője segítette.

2 A szoftverről lásd *Omeke*, hozzáférés: 2022.06.02., <https://omeka.org/>

3 A kolozsvári egyetem elődeiről és az egyetem 1872-1921 közötti történetéről Szögi László-Varga Júlia, *A Szegedi Tudományegyetem és elődei története I. rész A Báthory-egyetemtől a Kolozsvári Tudományegyetemig 1581-1872*. Szeged: Szegedi Egyetemi Kiadó, 2011. és Marjanucz László főszerk., *A Szegedi Tudományegyetem és elődei története II. rész A kolozsvári egyetem története az alapítástól a szegedi újrakezdésig 1872-1921*. Szeged: Szegedi Egyetemi Kiadó, 2022.

tervei alapján Kolozsváron épített⁴ és 1909-ben átadott egyetemi könyvtárra⁵ is igaz volt, mely teljes dokumentumállományával 1919. május 12-én szintén román állami irányítás alá került.⁶ Az 1921. október 9-én ünnepélyesen megnyitott első szegedi tanév egyben a könyvtár működésének szegedi indulását is jelentette, melynek célja már a kezdet kezdetén a felsőfokú oktatás és kutatás szolgálata volt.

2. Centenáriumi az SZTE Klebelsberg Könyvtárban

A Szegedi Tudományegyetem a „400 éve az oktatás és tudomány szolgálatában, 100 éve Szeged és a régió fejlődéséért” című 2021/2022-es centenáriumi tanévben számos konferenciával, kiállítással és kiadvánnyal, valamint elektronikus tartalom készítésével emlékezett meg az egyetem szegedi működésének száz éves évfordulójáról, mely keretében a központi ünnepélyek mellett a karok önálló programjai is helyet kaptak. A száz éves egyetemi könyvtár szintén sokszínű, többféle érdeklődőt, felhasználói csoportot megszólító tartalommal készült az évfordulóra. 2021. szeptember elején került sor a *Cimélia* című kötet megjelenésére⁷, 2021. december 9-én a bibliotéka megrendezte a „Száz éves a szegedi egyetemi könyvtár – A szegedi könyvkultúra múltjából” elnevezésű könyvtártörténeti konferenciát⁸, 2022. májusában kiadta az *Egyetem Szegeden, az első 100 év képes krónikája* című visszatekintő albumot, illetve *BiblioTÉKA kiállítótér* elnevezéssel kiállítások otthonául szolgáló emlékfalat hozott létre. A fentiekén kívül szándék mutatkozott arra is, hogy a Klebelsberg Könyvtár dokumentumaiban szereplő különleges, egyetem- és könyvtártörténeti szempontból jelentős ajánlásokra és tulajdonosi bejegyzésekre is ráirányítsa a figyelmet. Az elképzelés megvalósítása – a tartalomra utalva – a *Centenáriumi adattár és virtuális kiállítás* elnevezéssel a bibliotéka tizenegy repozitóriuma közül a *SZTE Klebelsberg Könyvtár Képtár és Médiatékába* került, mely 2019-től az egyetemtörténeti szempontból fontos fényképek gyűjteménye, 2020-tól a virtuális kiállítások szintén e felületen tekinthetők meg.⁹

3. SZTE Klebelsberg Könyvtár Képtár és Médiatéka – adattár és virtuális kiállítás

Az egyetemi könyvtár Contenta adatbázisai közül a *Képtár és Médiatéka* nem EPrints, hanem Omeka szoftver alapú. A szabad felhasználású platform igen népszerű egyetemi és

4 Gheorghe Vais, *Biblioteca Centrală Universitară Cluj 1906–1909*. Cluj Napoca: Editura Alma Mater, 2006.

5 Sipos Gábor, „A kolozsvári egyetemi könyvtár története” in Marjanucz László főszerk. *A Szegedi Tudományegyetem és elődei története II. rész A kolozsvári egyetem története az alapítástól a szegedi újrakezdésig 1872–1921*. Szeged, Szegedi Egyetemi Kiadó, 2022, 587–609., újsághír a könyvtár átadásáról A kolozsvári új egyetemi könyvtár in *Vasárnapi Újság* 56, 22. sz. (1909), 459–460, hozzáférés: 2022.06.02., http://www.epa.oszk.hu/00000/00030/02894/pdf/VU_EPA00030_1909_22.pdf

6 Gyalui Farkas, *Emlékirataim 1914–1921*. Kolozsvár: Művelődés Egyesület, 2013.

7 Farkas Katalin–Varga András, *Cimélia, a Szegedi Tudományegyetem Klebelsberg Kuno Könyvtára kincsei = Treasures of the Klebelsberg Kuno Library, University of Szeged*. Szeged: Szegedi Tudományegyetem Klebelsberg Könyvtár, 2021, hozzáférés: 2022.05.30., <http://univ.bibl.u-szeged.hu/id/eprint/59952>

8 A konferencia előadásai 2021. december 21. óta megtekinthetők az SZTE Klebelsberg Könyvtár YouTube csatornáján, hozzáférés: 2022.05.30., <https://www.youtube.com/playlist?list=PLiAvwbbmRQxCzqA5r30VlgFwL1LJXucmc>

9 SZTE Klebelsberg Könyvtár Képtár és Médiatéka, hozzáférés: 2022.05.30., <https://mediateka.ek.szte.hu/>

közgyűjtemények között¹⁰, a Klebelsberg Könyvtár 2019-től alkalmazza¹¹. Az elmúlt három évben 23 389 rekord (minimum 24 000 kép) került betöltésre, valamint nyolc tematikus virtuális kiállítás megtekintése közül választhat az érdeklődő. A kiállítások összes oldalát 2021-ben 23754, 2022.01.01–2022.04.19 között 4305 alkalommal tekintették meg. Az adatok jól mutatják a repozitórium népszerűségét és gyakori használatát.

4.1. Munkafolyamat – feladatmeghatározás és adatgyűjtés

Az egyetem és könyvtára 100 éves fennállása alkalmából az adattár létrehozásával 100 dedikáció, kézjegy, marginália, tulajdonosi jegy, tárgy repozitálása történt meg. Az Omeka szoftver lehetőségeit figyelembe véve olyan környezet kialakítása volt a cél, melyben ezeknek a speciális tartalmak adatai rögzíthetők és megjeleníthetők, továbbá esetleges bővítés alkalmával (például tárgyak, relikviák) szintén használható, valamint koherens a már meglévő adatstruktúrával. Előzetesen meghatározott kritériumok alapján – saját dokumentumokon alapuló, egyetemtörténeti, tudományterületi és időbeli harmonikus eloszlás, a befogadó város, Szeged szerepének bemutatása stb. – történt válogatás eredményeként létrejött névlistát alapul véve a bejegyzést jegyző, illetve tulajdonosi jegy esetén a tulajdonos kiemelése volt a cél.

Az adatgyűjtés kétirányú volt. Egyrészt a már meglévő, könyvtári katalógusban található információ alapján, mely a MARC 21 szabvány esetén az 500-as „Megjegyzés”, valamint az 561-es „Gyűjtemény” mező tartalmán alapult. Katalogizálás alkalmával az 500-as mezőben előre meghatározott forma szerint „X. Y. [például Radnóti Miklós] – (szerző) ajánlásával” felvett adatok találata az ajánlások jegyzékét gazdagította.

The screenshot shows a MARC record viewer window titled '1. megtekintő ablak'. It displays a MARC record for Miklós Radnóti's 'Lábadozó szél' collection. The record includes fields for call number (000), accession number (001), date (005), call number (008), subject (035), call number (040), call number (080), author (100), title (245), publisher (260), call number (300), call number (490), call number (500), call number (561), call number (583), call number (650), call number (830), and call number (856). The record is displayed in a table with columns for 'Hosszú' and 'MARC'.

Hosszú	MARC
000	00905nam 2200229 i 4500
001	bibJAT00086240
005	20220318150952.8
008	771130s1933 hu 000 1 hun d
035	\$a(OCoLC)908778369
040	\$aSZ1\$bhun
080	\$a894.511-1Radnóti M.
100	1 \$aRadnóti Miklós
245	10 \$aLábadozó szél :\$bRadnóti Miklós új versei
260	\$aSzeged :\$bDélmagyarország Hírlap- és Ny.,\$c1933
300	\$a56 p. ;\$c21 cm
490	1 \$a(Szegedi Fiatalok Művészeti Kollégiuma ;\$v6.)
500	\$aRadnóti Miklós (szerző) ajánlásával\$S\$Z1 J/21 G 341
561	\$aGáspár Zoltán Gyűjtemény\$S\$Z1 J/21 G 341
583	\$xkr, sbzs, ba, rjg, ob, ak, SZT, kfk
650	7 \$aMagyar irodalom\$xsverses\$2szte
830	0 \$aSzegedi Fiatalok Művészeti Kollégiuma kiadványa
856	41 \$3Full text J/21 VI.a 1364/1\$uhttp://univ.bibl.u-szeged.hu/47669/\$za Szegedi Tudományegyetem hálózatán
949	\$aB 80017\$c645725h\$Z1/R2\$1\$Z1/R2\$N\$B 80017\$r380.0\$sNEMK\$tkh\$zJ000132466\$B402\$0011000011
949	\$aXA 33216\$c1089952h\$Z1/R1\$1\$Z1/R1\$N\$J/21 VI.a 1364/1\$sNEMK\$tkh\$zJ000549485\$0011000011
949	\$aXA 60701\$c1179395h\$Z1/R1\$1\$Z1/R1\$N\$J/21 G 341\$sNEMK\$tkh\$zJ000626849\$B500,501\$0011000011
949	\$aXA 215502\$c238841\$H\$Z1/R1\$1\$Z1/R1\$N\$MAGY 6795\$sNEMK\$tkh\$zJ001215568\$0011000011
949	\$aXA 234679\$c532109h\$Z1/R1\$1\$Z1/R1\$N\$J/21 VI.a 1364/2\$sNEMK\$tkh\$zJ001229552\$0011000011

1. ábra Radnóti Miklós: Lábadozó szél című kötetének katalógusrekordja

10 Az OMEKA-t alkalmazó intézmények listája, hozzáférés: 2022.05.30., <https://omeka.org/s/directory/>

11 Az OMEKA szoftverről Sirhán Bálint, „Repozitóriumépítés: válasszuk az Omeka open source rendszert!” in *Tudományos és Műszaki Tájékoztatás* 64, 12. sz. (2017), 619–622, hozzáférés: 2022.05.30., <https://tmt.omikk.bme.hu/tmt/article/view/1598/10361>
szegedi alkalmazásról Nagy Dóra–Nagy Gyula, „Haladó Funkciók és innovatív fejlesztések az EPrints és Omeka szoftverek körében,” in *Workshop 2019*, Budapest: Hungarnet, 2019, hozzáférés: 2022.06.02., DOI: <https://doi.org/10.31915/NWS.2019.16>; Nagy Dóra–Nagy Gyula, „Digitális gyűjteményépítés Omeka alapokon: el lehetséges válasz a könyvtárak (helytörténeti) digitalizált anyagainak szolgáltatására” in *Könyvtári Figyelő* 30, 3. sz. (2020), 456–468, hozzáférés: 2022.06.02., <http://publicatio.bibl.u-szeged.hu/20063/>

Az 561-es mező tartalma a „Gyűjtemény”-re leadott kereséssel érhető el. Például ifj. Horváth István ex libriseit tartalmazó könyvek listáját a tulajdonos nevét megadva lehet megkapni. A korábban még nem katalogizált, könyvtári munkafolyamatok mentén előkerült érdekes ajánlások, bejegyzések Excel táblázata szintén a gyűjtés forrásaként értelmeződött.

4.2. Munkafolyamat – a kiválasztott dokumentumok digitalizálása

A 100 személy nevének véglegesítése után a hozzájuk kötődő dokumentumok autopszia alapján történő kiválasztása is megtörtént, kiválasztott oldalaik digitalizálása Zeuschel OS 12002 szkenneren zajlott, mely eredménye dokumentumonként 3-5 (különleges esetben több), mappába rendezett felvételt jelentett. A digitalizálás feltétele a könyvek (ritkább esetben kéziratok) fizikai állapotának előzetes felmérése volt. A felvételek elkészítése a különleges tartalom miatt állományvédelmi szempontok maximális figyelembevételével történt.

4.3. Munkafolyamat – a gyűjteményfa kialakítása és a metaadatok meghatározása – DC

A felhasználóbarát és áttekinthető keresés segítése érdekében a *Képtár és Médiatéka* felületén gyűjteményfa kialakítására volt szükség. A *Tulajdonosi bejegyzések, dedikációk, egyetemi tárgygyűjtemény* a következő típusokat jeleníti meg: *Ajánlás, Aláírás, Címke, Egyetemi tárgygyűjtemény*. Az utolsó kategória a *Tulajdonosi jegy*, mely alegységei: *Ex libris, Kézírás, Pecsét*.

Ezzel párhuzamosan a két jegyzék közös táblázatba rendezése következett: feladat volt a kigyűjtött adatok összeolvasztása és a táblázat fejlécébe írt metaadatok meghatározása. Mivel az Omeka platform a Dublin Core adatelemeit használja¹², ezért ezen készlet definícióira kellett megfeleltetni a bejegyzések és tulajdonosi jegyek ismérveit. A tizennyolc ismérvre (Pontos szöveg/Tárgy megnevezése; Kiegészítés a pontos szöveghez; Szerző/Kibocsájtó/Tárgy tulajdonosa; Egyéb név; Testületi név; Létrehozás/bejegyzés dátuma; Bejegyzés típusa; Bejegyzés jellege; Tárgy anyaga; Tárgy mérete; Digitalizálásra került; Cím (befogadó dokumentum; Dokumentum típusa; Dokumentum leltári száma; Link a rekordhoz (Qulto); Kapcsolódó URL; Dokumentumra vonatkozó megjegyzés; Bejegyző neve; Megjegyzés)

	A	B	C	F	G	J	L	O	P	Q	R	S
	Dublin Core Identifier	Record Type	Item	Dublin Core Title	Dublin Core Language	Dublin Core Country	Dublin Core Rights	Dublin Core Rights	Dublin Core Rights	Dublin Core Rights	Dublin Core Rights	File
2	a_115767	Item		[feldolgozásra vár]		papír	magyar	A kép a Szegedi Tudományegyetem Szegedi Tudományegyetem Szeged			Tulajdonosi bejegyzések, dedikációk, relikviák	
3	a_115767_1001	File	a_115767									http://digit.bibl.u-szeged.hu/00400/00499/omeka/kincsek_peccetek_ex_libris
4	a_115767_1002	File	a_115767									http://digit.bibl.u-szeged.hu/00400/00499/omeka/kincsek_peccetek_ex_libris
5	a_27038	Item		[feldolgozásra vár]		papír	magyar	A kép a Szegedi Tudományegyetem Szegedi Tudományegyetem Szeged			Tulajdonosi bejegyzések, dedikációk, relikviák	
6	a_27038_1001	File	a_27038									http://digit.bibl.u-szeged.hu/00400/00499/omeka/kincsek_peccetek_ex_libris
7	a_27038_1002	File	a_27038									http://digit.bibl.u-szeged.hu/00400/00499/omeka/kincsek_peccetek_ex_libris
8	a_28992	Item		[feldolgozásra vár]		papír	magyar	A kép a Szegedi Tudományegyetem Szegedi Tudományegyetem Szeged			Tulajdonosi bejegyzések, dedikációk, relikviák	
9	a_28992_1001	File	a_28992									http://digit.bibl.u-szeged.hu/00400/00499/omeka/kincsek_peccetek_ex_libris
10	a_28992_1002	File	a_28992									http://digit.bibl.u-szeged.hu/00400/00499/omeka/kincsek_peccetek_ex_libris
11	a_28992_1003	File	a_28992									http://digit.bibl.u-szeged.hu/00400/00499/omeka/kincsek_peccetek_ex_libris
12	a_45565	Item		[feldolgozásra vár]		papír	magyar	A kép a Szegedi Tudományegyetem Szegedi Tudományegyetem Szeged			Tulajdonosi bejegyzések, dedikációk, relikviák	
13	a_45565_1001	File	a_45565									http://digit.bibl.u-szeged.hu/00400/00499/omeka/kincsek_peccetek_ex_libris
14	a_45565_1002	File	a_45565									http://digit.bibl.u-szeged.hu/00400/00499/omeka/kincsek_peccetek_ex_libris
15	a_84707	Item		[feldolgozásra vár]		papír	magyar	A kép a Szegedi Tudományegyetem Szegedi Tudományegyetem Szeged			Tulajdonosi bejegyzések, dedikációk, relikviák	
16	a_84707_1001	File	a_84707									http://digit.bibl.u-szeged.hu/00400/00499/omeka/kincsek_peccetek_ex_libris
17	a_84707_1002	File	a_84707									http://digit.bibl.u-szeged.hu/00400/00499/omeka/kincsek_peccetek_ex_libris
18	a_84707_1003	File	a_84707									http://digit.bibl.u-szeged.hu/00400/00499/omeka/kincsek_peccetek_ex_libris
19	a_89506	Item		[feldolgozásra vár]		papír	magyar	A kép a Szegedi Tudományegyetem Szegedi Tudományegyetem Szeged			Tulajdonosi bejegyzések, dedikációk, relikviák	
20	a_89506_1001	File	a_89506									http://digit.bibl.u-szeged.hu/00400/00499/omeka/kincsek_peccetek_ex_libris
21	a_89506_1002	File	a_89506									http://digit.bibl.u-szeged.hu/00400/00499/omeka/kincsek_peccetek_ex_libris
22	a_90480	Item		[feldolgozásra vár]		papír	magyar	A kép a Szegedi Tudományegyetem Szegedi Tudományegyetem Szeged			Tulajdonosi bejegyzések, dedikációk, relikviák	
23	a_90480_1001	File	a_90480									http://digit.bibl.u-szeged.hu/00400/00499/omeka/kincsek_peccetek_ex_libris
24	a_90480_1002	File	a_90480									http://digit.bibl.u-szeged.hu/00400/00499/omeka/kincsek_peccetek_ex_libris
25	b_117214	Item		[feldolgozásra vár]		papír	magyar	A kép a Szegedi Tudományegyetem Szegedi Tudományegyetem Szeged			Tulajdonosi bejegyzések, dedikációk, relikviák	
26	b_117214_1001	File	b_117214									http://digit.bibl.u-szeged.hu/00400/00499/omeka/kincsek_peccetek_ex_libris
27	b_117214_1002	File	b_117214									http://digit.bibl.u-szeged.hu/00400/00499/omeka/kincsek_peccetek_ex_libris
28	b_117214_1003	File	b_117214									http://digit.bibl.u-szeged.hu/00400/00499/omeka/kincsek_peccetek_ex_libris
29	b_117214_1004	File	b_117214									http://digit.bibl.u-szeged.hu/00400/00499/omeka/kincsek_peccetek_ex_libris

2. ábra CSV importra előkészített táblázat megjelenítése LibreOffice társítással

12 *Dublin Core Metadata Innovation*, hozzáférés: 2022.05.31., <https://www.dublincore.org/specifications/dublin-core/dces/>, az alapelemek magyar fordítása Berke Barnabásné, „A szabványosítással kapcsolatos előzetes munkálatok a NAVA projektben,” in *Könyvtári Figyelő* 49, 1. sz. (2003), 75–88, hozzáférés: 2022.05.31., <https://epa.oszk.hu/00100/00143/00044/berke.html>

A Dublin Core tizenöt adateleme volt megfeleltethető: 1. Cím; 2. Tartalmi leírás; 3. Létrehozó; 4. Közreműködő; 5. Térbeli vonatkozás; 6. Nyelv; 7. Típus; 8. Formátum; 9. Adathordozó; 10. Méret; 11. Forrás; 12. Részegység; 13. Azonosító; 14. Jogok; 15. Jogtulajdonos

4.4. Munkafolyamat – a metaadatok betöltése

Az Omeka szoftver alkalmas nagy tömegű adat CSV importálásra¹³. Ebben az esetben ez úgy könnyítette meg a munkafolyamatot, hogy az elkészült táblázat Omeka-ba való betöltésekor egy-egy rekordhoz több fájlt is fel lehetett tölteni, a könyvtár szerverén korábban elhelyezett képek egy link megadásával elérhetővé és betölthetővé váltak. Továbbá, mivel több olyan mező is van, melyek tartalma helyenként (*Adathordozó, Nyelv, Térbeli vonatkozás, illetve Részegység*) vagy teljes egészében azonos (*Jogok, Jogtulajdonos*) az Omeka-ba importálás után a kitöltött és a még kitöltetlen adatelemek „rekordcsontváz”-ként viselkedtek, lerövidítve így segítve a további manuális kiegészítést.

4.5. Munkafolyamat – az adatok kiegészítése

A sikeres CSV import után a még nem meglévő adatelemek kitöltése, a képek sorrendezése történt meg. A könyvtári katalógus és az adattár közötti kapcsolat hivatkozással volt megoldható, így a bejegyzést, tulajdonosi jegyet „hordozó” dokumentumnak csak alapvető könyvészeti adatai kerültek a *Forrás* mezőbe.

The screenshot shows the Omeka admin interface for editing a record. The 'Forrás' field is highlighted with a blue box, containing the following text: "Radnóti Miklós: Lábadozó szél / Szeged, Délmagyarország Hírlap- és Ny., 1933. I. 5. / leltári szám: J/21 G 341". The interface includes a sidebar with navigation options, a main content area with metadata fields, and a right-hand sidebar with actions like 'Szerkesztés', 'Nyilvános oldal megtekintése', and 'Törlés'.

3. ábra Kész rekord a szerkesztőfelületen „Forrás” mezőben a rekordkapcsolattal

Különleges megoldások is születtek. Például ifj. Horváth István két ex libris birtokosa is volt, erre megoldást a Dublin Core adatelem duplikálási lehetősége nyújt, így mind a két míves tulajdoni jegyet és jellemzőit tartalmazó adatelemet hozzá lehetett rendelni egy rekordban egy személyhez. További érdekességként, megoldandó bibliográfiai feladatként jelentkezett

¹³ Nagy Gyula–Nagy Dóra-Sándor Ákos, „Tömeges adatkonverzió és rugalmas export-import lehetőségek az EPrints, OJS és Omeka szoftverek körében,” in *NETWORKSHOP 2019*. Budapest: Hungarnet, 2019. 131–140, hozzáférés: 2022.05.31. DOI: <https://doi.org/10.31915/NWS.2019.17>

amikor egy dokumentum több bejegyzést, tulajdonosi jegyet és ajánlást rejtett. Ebben az esetben a kiemelt személy, vagy testület szempontjából fontosnak talált bejegyzés, tulajdonosi jegy vált hangsúlyossá, de úgy, hogy a leírásban a többi érdekesség is megjelenítésre került.

5. Virtuális kiállítás – Könyvtári relikviák – possessor bejegyzések

Az adattár lehetőséget teremtett a bibliográfiai elemek megjelenítéséhez, azonban a bejegyzések, tulajdonosi jegyek és tárgyak a hozzájuk köthető személyek történeteik okán válnak igazán értékké. A professzorok, művészek életútjának, az egyesületek keletkezésének megjelenítésére az Omeka platform virtuális kiállításokat létrehozó bővítménye kínált megoldást. A *Könyvtári relikviák – possessor bejegyzések* című tárlaton¹⁴ az adattár elemeiből válogatva és ahhoz kapcsolódva negyven személyről és egyesületről olvashatók érdekes, egyetemtörténeti szempontból is különleges népszerűsítő, ismeretterjesztő összefoglalások. A kiállítás címlapján elhelyezkedő menüben tudományáganként csoportosítva kereshet a felhasználó, külön menüpont szolgál művészek, testületek, Szeged kultúrtörténeti érdekességei és neves személyek relikviái, bejegyzései megjelenítéséhez. Bár az Omeka platform kiállításrendező bővítménye lehetőséget nyújt sokféle grafikai elem alkalmazására és egyéb (hanganyag stb.) beágyazására, ebben az esetben a bejegyzésekről, tulajdonjegyekről, tárgyakról készített képek és a hozzájuk írt egyetem- és könyvtártörténeti érdekességek díszítetlenségükkel kerülnek a megjelenítés középpontjába.

4. ábra A Könyvtári relikviák – possessor bejegyzések című virtuális kiállítás nyitó oldalának részlete

¹⁴ Könyvtári relikviák – possessor bejegyzések, SZTE Klebelsberg Könyvtár Képtár és Médiatéka, hozzáférés: 2022. 06. 01., https://mediateka.ek.szte.hu/exhibits/show/relikviak_possessorok/koszonto

6. Összegzés

A más feladatok mellett végzett több hónapon át tartó munkafolyamat több tanulsággal is szolgált. Egyrészt lehetőséget adott az Omeka alaposabb megismerésére és tanulmányozására. Minden kreatív megoldás, új feladat egyúttal a meglévő rendszer tökéletesítésére és javítására is szolgál – ez esetben a Dublin Core mezők sorrendjének megváltoztatására, vagy az adatgyűjtés folyamán a könyvtár Corvina katalógusában található esetleges hibás rekordok javítására. A munkában résztvevő könyvtárosok a felmerülő informatikai kérdések megoldásán kívül egyetem- és könyvtártörténeti ismereteik gyarapításával és tudásmegosztással fejlesztették a kompetenciáikat.